

Bildande av Buteruds ängars naturreservat i Bengtsfors kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Buteruds ängars naturreservat
Naturvårdsregister-ID:	2056464
Areal (ha):	Cirka 9,6 hektar, varav 0 hektar vatten
Lägesbeskrivning:	Cirka 3 km nordväst om Håverud
Markägarkategori:	Enskild
Fastighets- och sakägare:	Enligt sakägarförteckning (bilaga 3)
Förvaltare:	Västkuststiftelsen

Beslut om bland annat bildande

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1a som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Namnet ska vara Buteruds ängars naturreservat.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen beslutar att Västkuststiftelsen ska vara förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är följande:

- Bevara och utveckla lövrika skogsområden som är viktiga för vittryggig hackspett inom fokustrakt för arten.
- Bidra till ett nätverk av skyddade område med fokus på vittryggig hackspett i ett landskapsperspektiv.
- Bevara och utveckla lövskogar som är viktiga livsmiljöer för många kärlväxter och kryptogamer.
- Bevara hållmarker med äldre tall.
- Bevara ett mindre område av barrnaturskog.
- Bevara och utveckla skogsområden med stor kalkpåverkan.

Syftet ska uppnås genom följande:

- Säkerställa möjligheten till skötselåtgärder som gynnar och utvecklar områdets naturvärden.
- Säkerställa att inga verksamheter bedrivs som kan komma att påverka naturmiljön negativt.
- Minska och begränsa förekomsten av gran i området.
- Barrnatskogen och hållmarkerna lämnas i huvudsak att utvecklas fritt.
- Røjning och åtgärder för att tillskapa död ved genomförs i lövskogen.
- Mängden samt variationen av död ved i området ökas.

Beslut om föreskrifter

För föreskrifter med * finns det förtydliganden under rubriken Motivering och förtydligande av föreskrifter.

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Uppföra byggnad eller annan anläggning.*
2. Ändra utformning eller användning av byggnad eller annan anläggning så att dess påverkan på området ökar.*
3. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra eller påla.
4. Anordna deponi eller annat upplag, fylla ut eller tippa massor.
5. Påverka områdets hydrologi genom att dika, dämna, avleda, omleda eller valla in.*
6. Avverka, gallra, röja, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner.
7. Sätta ut, så eller plantera arter av något slag.
8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödsel.
9. Anlägga kabel, rör eller ledning.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det också förbjudet att göra följande:

10. Uppföra jakttorn eller annan anläggning för jakt.

11. Bekämpa invasiva främmande arter med metoder som är förbjudna enligt föreskrifterna A3, A4, A6 eller A8.

Undantag

Föreskrifterna enligt A ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelserna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut (se punkt B nedan).
2. Vid röjning av träd eller buskar med en stamdiameter mindre än tio centimeter vid befintliga jaktorn eller gömslen enligt karta i bilaga 1b.
3. Vid maskinslätter, betesputsning, röjning eller liknande i det område som är markerat i kartan i bilaga 1b, om träden har en stamdiameter mindre än tio centimeter.
4. För räddningstjänst, sjukvårdstjänst eller polis i samband med utryckning eller verksamhetsutövning.
5. Vid genomförande av åtgärder som har tillstånd enligt någon av föreskrifterna A10–A11 gäller inte förbuden enligt A1–A9, om förbuden hindrar genomförandet.
6. Vid underhåll eller reparation av befintliga ATV-vägar markerade i bilaga 1b. Detta inkluderar eventuell grusning, röjning av träd och buskar med en stamdiameter mindre än tio centimeter samt underhåll av befintliga spångar.

B. Föreskrifter om förpliktelser att tåla intrång (7 kap. 6 § miljöbalken)

Detta gäller hela naturreservatet där inget annat anges.

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande åtgärder genomförs för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Naturreservatets gränser märks ut i terrängen.
2. En informationsskylt sätts upp och underhålls enligt bilaga 1a.
3. Avverkning, gallring och röjning av gran.
4. Naturvårdsinriktad skötsel av lövskog. Detta inkluderar röjning, gallring, plockhuggning, friställande av tall och lövträd, tillskapande av död ved genom exempelvis ringbarkning, katning, tillskapande av högstubbar, tillskapande av små luckor, veteranisering, utsättning av mulmholkar och stödplantering av lövträd.
5. Betesdrift med tillhörande åtgärder inklusive uppsättning och underhåll av stängsel i området enligt kartan i bilaga 1b.

6. Bekämpning av invasiva främmande arter.
7. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
8. Körning med motordrivet fordon i samband med skötselåtgärder.
9. Träd som utgör en risk för skada på människor, egendom, fornlämningar eller kulturlämningar fälls eller kapas.
10. Underhåll av befintliga stigar och vägar i bilaga 1b genom att röja träd och buskar med en stamdiameter mindre än tio centimeter.
11. Maskinslätter, betesputsning, röjning och liknande i området enligt karta i bilaga 1b, om träden har en stamdiameter mindre än tio centimeter.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med så kallad älgdragare eller fyrhjuling, vid underhållsarbete av befintliga jakttorn eller inom ATV-vägar i området.
2. Flytta, ta bort eller på annat sätt skada döda träd eller buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner.

Undantag

Ordningsföreskrifterna enligt C ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelserna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut (se punkt B ovan).

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Skälen för beslutet

Buteruds ängar utgörs av ett variationsrikt skogsområde med både gott om lövträd, äldre tallhällmarker och inslag av enstaka äldre granar samt ett mindre område av barrnaturskog. Skälen till att bilda ett naturreservat för Buteruds ängar är att bevara och utveckla ett lövrikt område som ligger inom fokustrakt för vitryggig hackspett. Vitryggig hackspett är rödlistad som akut hotad, CR, och är en av Sveriges mest hotade fågelarter. Arten är beroende av

lövdominerade skogsområden med ett högt inslag av död ved. Enligt åtgärdsprogrammet för arten, från 2017, är skydd och skötsel av områden med högt lövinslag i fem så kallade fokusområden en av de viktigaste åtgärderna för att stärka artens livskraftighet. Buteruds ängar ligger inom ett av de utpekade fokusområdena och bedöms ha stor potential att utvecklas till en lämplig livsmiljö för arten.

Lövskogarna i Buteruds ängar erbjuder inte bara lämpliga livsmiljöer för vitryggig hackspett utan har också höga naturvärden med flera ovanliga mossor, lavar och kärlväxter. Här finns exempelvis fällmossa, grov baronmossa, traslav och vätteros som alla är arter som trivs i äldre lövskogar.

Förutom lövskog finns mindre områden med äldre tallskog. Dessa hållmarker har höga naturvärden. Innan reservatet bildades avverkades gran i området för att gynna lövträd och tall. Enstaka äldre granar har dock sparats i området där de inte konkurrerar med äldre lövträd. I nordöstra delen finns ett mindre område med barrnaturskog där gran och tall samsas. I området har Dalslands enda fynd av svampen kristallporing hittats. Andra intressanta arter som hittats i området är grov fjädermossa, druvfingersvamp och motaggsvamp.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv".

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Motivering och förtydligande av föreskrifter

Föreskrifterna är de särskilda regler som gäller i naturreservatet. De behövs för att ge området det skydd och den skötsel som krävs för att syftet ska kunna uppnås. I det här avsnittet motiveras, förklaras och förtydligas en del av föreskrifterna.

Föreskrift A1 och A2

I begreppet byggnad eller anläggning ingår förutom byggnader även master, antenner, torn, gömslen, stängsel, vägar och ledningar.

Föreskrift A5

Föreskriften tillåter att befintliga diken får rensas till ursprungligt djup.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för en konsekvensutredning av de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt C, eftersom de innebär så begränsade konsekvenser. Detta enligt vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Beslutets förenlighet med bland annat riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Området ligger inom riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken (Dalformationens landskap) samt riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 §

miljöbalken (Dalslands sjö- och kanalsystem) och rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 1–2 §§ miljöbalken (Dalsland Nordmarken).

Cirka 1,5 kilometer öster om föreslaget naturreservat finns ett riksintresse för värdefulla ämnen och material (Livarebo-Ullerud). Strax väster om Buteruds ängar finns ett nyligen beviljat undersökningstillstånd för bly, koppar, silver och zink. Undersökningstillståndet beviljades 2025-05-21 och är giltigt till och med 2028-05-21.

I Bengtsfors kommuns översiktsplan, antagen i november 2013, ligger Buteruds ängar i ett större område som benämns som jord- och skogsbruksbygd. Rekommendationen för området är att pågående markanvändning i huvudsak ska fortsätta med hänsyn till naturvårds-, kulturvårds- och friluftshintressen.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservatet stämmer överens med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom att bilda naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken).

Skogsvårdslagen

Bestämmelser enligt skogsvårdslagen, skogsvårdsförordningen (1993:1096) eller Skogsstyrelsens föreskrifter gäller inte om dessa strider mot föreskrifterna för naturreservatet. Detta framgår av 4 § skogsvårdslagen (1979:429).

Annan lagstiftning gäller

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning, till exempel följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om generella biotopskydd.

- Bestämmelser om artskydd enligt miljöbalken och artskyddsförordningen, till exempel fridlysningsbestämmelser.
- Bestämmelser om jordbruksverksamhet, till exempel Jordbruksverkets föreskrifter om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket.
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Kulturmiljölagen.
- Jaktlagstiftningen.
- Lagen om skydd mot olyckor till exempel generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.
- Bestämmelser om skyltning, till exempel lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning.

Reservatets gränser

Reservatets gränser sammanfaller delvis med befintliga fastighetsgränser. Detta gäller även efter eventuella justeringar av fastighetsgränsen i samband med fastighetsbestämning och inmätning av reservatet. Reservatsgränsen ska då följa den nya fastighetsgränsen i den berörda delen.

Beskrivning av ärendet

Aktuellt område utgör tillsammans med närliggande skog ett större område som varit känt av Länsstyrelsen under en längre tid. År 2004 presenterades en inventeringsrapport för hela området som kallas Lianefjället. Rapporten identifierade höga naturvärden i ett område på cirka 700 hektar och föreslog att området skulle skyddas som naturreservat.

På grund av begränsade resurser har området i sin helhet inte kunnat skyddas. Ett naturreservat i södra delen av området bildades dock 2012.

Buteruds ängar aktualiserades efter en avverkningsanmälan hösten 2021. I dialog med markägaren har en del av det avverkningsanmälda området lyfts som möjligt naturskydd. I området har gran avverkats för att främja naturvärden kopplade till lövträd, något som markägare och Länsstyrelsen varit överens om. Enstaka äldre granar samt två mindre sumpområden där gran förekommer och ett mindre område med barrnaturskog har dock sparats för att bidra med variation i området.

Länsstyrelsen har förelagt samtliga markägare och andra sakägare att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Detta enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Myndighetssamråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har genomförts med Bengtsfors kommun, Naturvårdsverket, Sveriges Geologiska Undersökning och Skogsstyrelsen.

Dalslands miljö- och energiförbund, Dalslands ornitologiska förening, LRF Västra Götaland, Mellersta Götalands jordägarförening, Naturskyddsföreningen i Väst, Naturskyddsföreningen Norra Älvsborg, Västergötlands botaniska förening, Västkoststiftelsen, Västra Götalands ornitologiska förening, Västsvenska Entomologklubben samt förhandlare Martin Midler har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Yttrande har inkommit från Stig Ingelström, Dalslands miljönämnd, Västkoststiftelsen och Sveriges Geologiska Undersökning.

Sammanfattning av de synpunkter som kommit in

Stig Ingelström anser att ansvaret för invasiva främmande arter inte helt kan ligga på markägaren i ett naturreservat.

Länsstyrelsens kommentar: Ansvaret för invasiva främmande arter baseras på EU:s förordning om invasiva arter som anger ett ansvar för bekämpningen hos dels markägaren, dels andra aktörer. Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning för Länsstyrelsens arbete mot invasiva främmande landlevande växter i skyddade områden. Texten i skötselplanen har justerats till att hänvisa till den vägledningen.

Dalslands miljönämnd tillstyrker förslaget och är positiva till reservatsbildandet men lämnar följande synpunkter:

- Bete bör vara en möjlig skötselform i delområde 1.1.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har tidigare övervägt bete i skötselområde 1.1 men bedömt att marken är så pass känslig att bete inte lämpar sig här. Möjligheten till bete har dock lagts till i skötselområde 1.2 och skötselområde 4.

- Länsstyrelsen bör se över strukturen och upplägget av föreskrifter enligt A samt undantagen från dessa för att undvika framtida vantolkningar och för att uppnå det eftersträvade syftet med dessa.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har noggrant stämt av föreskrifterna med sina egna jurister och delar inte Dalslands miljönämnds oro för risken av vantolkningar kopplat till undantagen från förbuden enligt A-föreskrifterna. Undantagen för förvaltaren gäller endast åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med reservatet samt är angivna under B-föreskrifterna. Länsstyrelsen ser ingen risk att nuvarande skrivningar skulle kunna tolkas så att uppförande av exempelvis gömslen ryms under undantagen som omfattar förvaltaren.

Västskuststiftelsen har tagit del av Länsstyrelsens förslag och lämnar följande synpunkter:

- Reservatsgränsen är dragen så att det saknas allmän väg fram till naturreservatet. Detta riskerar att försvåra förvaltarens tillgång till området. För att långsiktigt säkerhetsställa förvaltningen bör antingen ett nyttjanderättsavtal skrivas eller reservatsgränsen justeras.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har dialog med markägaren och vägsamfälligheten fram till Buterud om att långsiktigt säkerhetsställa tillgången till området.

- Anser att det bör förtydligas att stödplantering av lövträd som en skötselåtgärd omfattas av undantagen från förbudet i A-föreskrift 7.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen anser att det är tydligt att stödplantering av lövträd omfattas av förvaltarens undantag genom undantag 1 från A-föreskrifterna och föreskrift B4.

- Informerar att Dalformationen innehåller kalkrika lerskiffrar och inte ren kalk som exempelvis förekommer i Västergötlands platåberg och att texten i skötselplanen bör justeras därefter.

Länsstyrelsens kommentar: Texten har justerats.

- Informerar om att Skogsstyrelsen ändrat sin definition av signalarter och att en art numera inte kan vara både signalart och rödlistad. Vidare noterar Västskuststiftelsen att det i texten nämns att ett 15-tal signalarter har hittats i området men att det snarare rör sig om ett 20-tal arter och att listan bör kompletteras med ett antal rapporterade arter.

Länsstyrelsens kommentar: Texten har justerats.

- Anser att det finns en oklarhet gällande förvaltarens rådighet över riskträd och att förvaltaren ska ha rätt att ta ner riskträd utan markägarens medgivande.

Länsstyrelsens kommentar: Rådigheteten finns i föreskrift B9. Länsstyrelsen har också justerat texten i skötselplanen för att förtydliga förvaltarens rådighet över riskträd.

- Önskar att skrivelsen om ansvar gällande efterbevakning av brand, när det är en skötselåtgärd, justeras till "Om branden är planerad som en del i skötseln av naturreservatet ansvarar förvaltaren, eller den förvaltaren utser, för hela händelseförloppet – från antändning till efterbevakning."

Länsstyrelsens kommentar: Texten har justerats.

Dalslands ornitologiska förening tillstyrker reservatsförslaget och ser behovet av att ytterligare områden för vitryggig hackspett skyddas för att främja arten.

Skogsstyrelsen är positiva till att naturreservatet bildas och har inga synpunkter på beslutet.

SGU anser att beslutet behöver kompletteras med information om närliggande undersökningstillstånd för mineraler samt om närliggande riksintresse för värdefulla ämnen och material. SGU informerar om att föreslaget naturreservat ligger i ett prospekteringsintressant område med bland annat kvartsit och att SGU håller på med en översyn av samtliga riksintressen i kvartsiterna. SGU anser att det är viktigt att reservatet eller föreskrifterna för reservatet inte påverkar möjligheten för framtida utvinning av kvartsit inom området och avråder därför från bildandet av föreslaget naturreservat.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har kompletterat beslutet med information om närliggande riksintresse för mineraler samt angränsande, beviljat undersökningstillstånd. Länsstyrelsen bedömer dock att ett naturreservat på platsen är befogat utifrån dokumenterade naturvärden samt att området i sin helhet ligger dels inom riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken (Dalformationens landskap), riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken (Dalslands sjö- och kanalsystem) och riksintresse rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 1–2 §§ miljöbalken (Dalsland Nordmarken). Länsstyrelsen noterar att det finns ett nyligen beviljat undersökningstillstånd men att detta område inte överlappar med föreslaget naturreservat. Vidare anser Länsstyrelsen att bedömningen om riksintressen ska göras mot befintliga och registrerade riksintressen och att reservatsbildningen inte kan ta hänsyn till eventuella framtida riksintressen. Slutligen bedömer Länsstyrelsen att ett naturreservat på 9,6 hektar i området inte i någon nämnvärd utsträckning kan anses påverka möjligheten för framtida utvinning av kvartsit i området. Sammanfattningsvis står Länsstyrelsen fast vid att bildandet av Buteruds ängars naturreservat stämmer överens med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom naturreservat. Föreskrifterna för reservatet är anpassade till naturreservatets syften. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Ersättningstalan

Rätten till ersättning upphör ett år efter att beslut om naturreservat har vunnit laga kraft. Det innebär att om Länsstyrelsen beslutar att bilda ett naturreservat (utan att ersättningsfrågorna är lösta) har parterna ett år på sig att lösa ersättningsfrågan på frivillig väg. Om ni inte kan komma överens om ersättningen under denna tid behöver du som sakägare stämma staten i mark- och miljödomstolen. Annars förlorar du rätten till ersättning. Detta enligt 31 kap. 13 § miljöbalken.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga "Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut".

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i Västra Götalands läns författningssamling och i Dalslänningen.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Västra Götalands läns författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Detta beslut ska skickas till sakägare och övriga berörda enligt sändlistan i bilaga 4.

De som medverkat i beslutet

I detta ärende har länsöverdirektör Jörgen Peters beslutat. Naturvårdshandläggare Anton Larsson har varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har också avdelningschef Eva Olsen och länsjurist Linda Granström medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Hantering av personuppgifter

Information om hur vi hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/personuppgifter

När reservatet vinner laga kraft lämnar Länsstyrelsen över sakägarnas adresser och andra kontaktuppgifter till reservatsförvaltaren.

Bilagor

Bilaga 1a Beslutslista

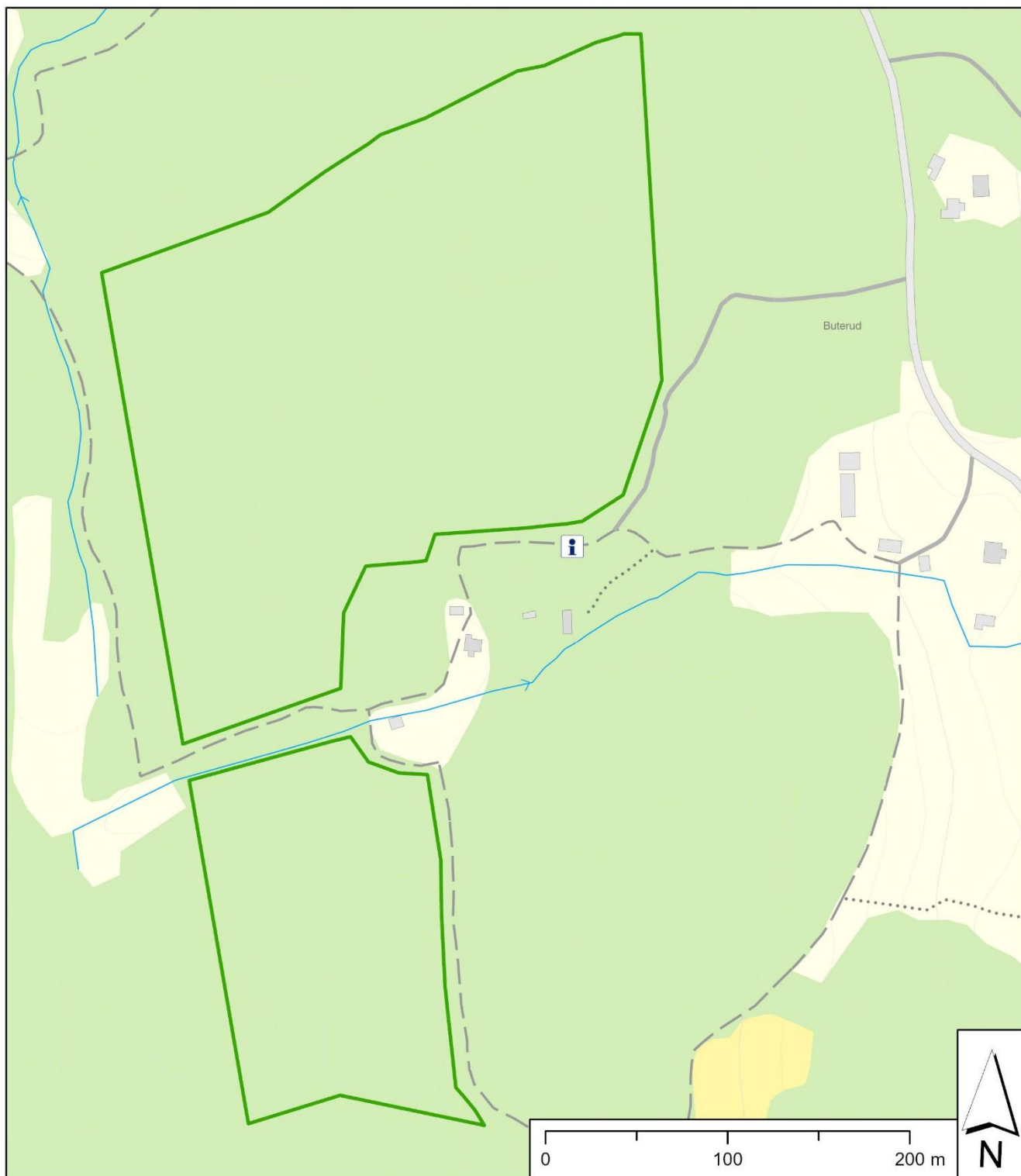
Bilaga 1b Beslutslista

Bilaga 2 Skötselplan

Bilaga 3 Sakägarförteckning

Bilaga 4 Sändlista

Bilaga 5 Överklagandehänvisning

Bilaga 1a. Beslutskarta

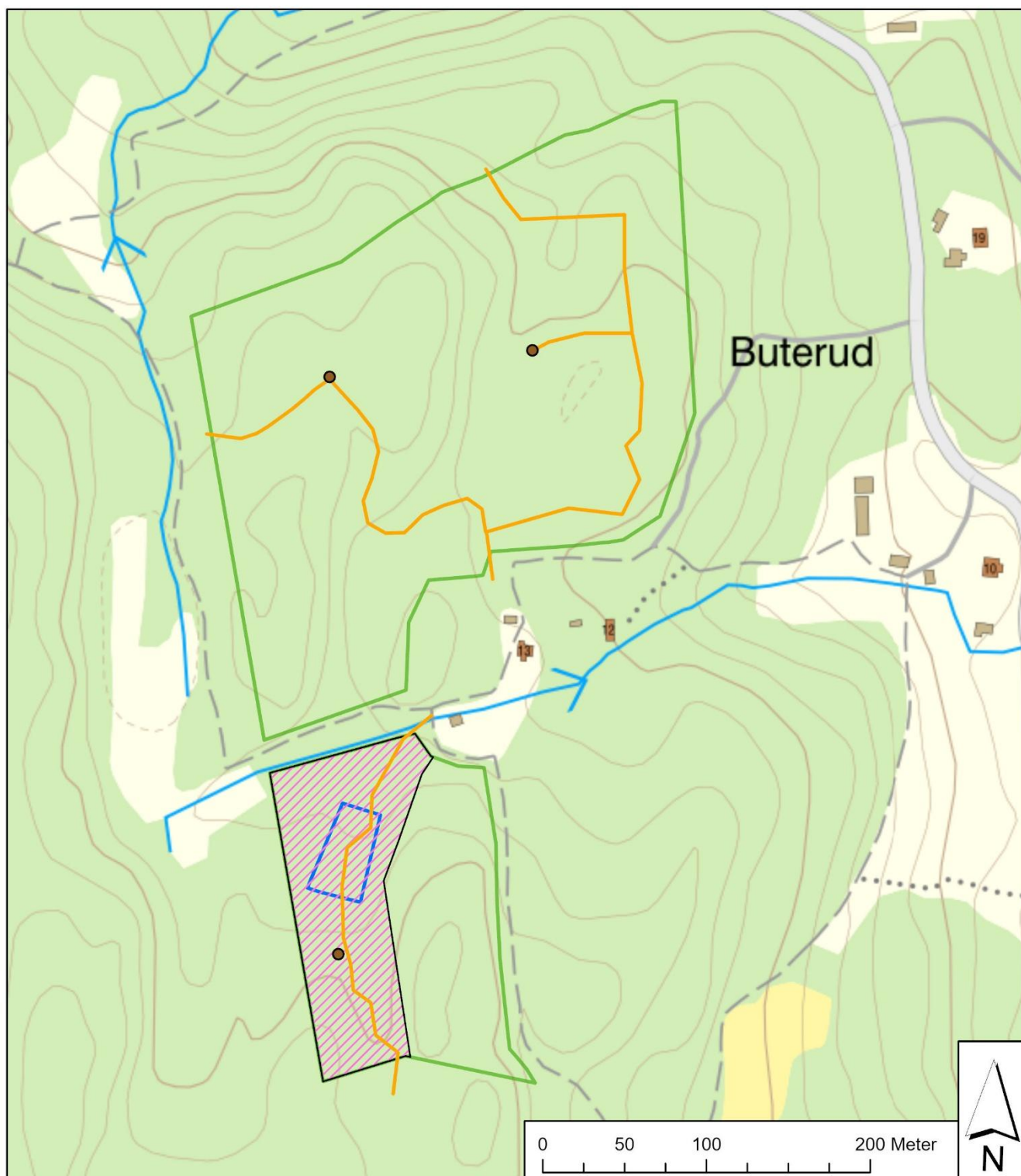
 Gräns naturreservat

 Informationsskylt

Illustrationskarta till beslut för
Buteruds ängars naturreservat
Tillhör Länsstyrelsens beslut
datum 2026-04-28, dnr 30324-2021

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bilaga 1b. Beslutskarta

- Gräns naturreservat
- Område där slåtter och röjning är tillåtet
- ATV-vägar som omfattas av undantag
- Befintliga jakttorn
- Område där bete tillåts

Illustrationskarta till beslut för
Buteruds ängars naturreservat
Tillhör Länsstyrelsens beslut
datum 2026-04-28, dnr 30324-2021

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Skötselplan för Buteruds ängars naturreservat i Bengtsfors kommun

Bilaga 2 till Länsstyrelsens beslut 30324-2021

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Inledning

Skötselplanen är uppdelad i två delar; A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas. Planerna vänder sig främst till naturvårdsförvaltare och markägare, men också till övriga intressenter.

Skälen till naturreservatet, dess syften och föreskrifter framgår av beslutet om naturreservat. Länsstyrelsens diarienummer 30324–2021. Syftet med reservatet styr hur reservatet behöver skötas. Föreskrifterna ger förvaltaren rätt att utföra åtgärderna i skötselplanen.

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för områdets skötsel. Skötselplanen beskriver en önskad målbild och den skötsel som behövs för att nå dit. Vilka av de föreslagna åtgärderna som kan genomföras och takten på genomförandet beror på aktuell naturvårdsbudget. I skötselplanen beskrivs det därför vad naturvårdsförvaltaren bör prioritera.

Skötselplanen gäller tills vidare, men kan revideras vid behov. Till exempel om uppföljningen av bevarandemålen visar att det behövs eller skötseln behöver anpassas efter förändrade omständigheter eller ny kunskap. En ny skötselplan måste stämma överens med reservatsbeslutet. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

Tillhör Länsstyrelsens beslut: 30324–2021

Datum: 2026-04-28

Förvaltare av naturreservatet: Västkoststiftelsen

Omslagsbild: Anton Larsson

Övriga bilder: Anton Larsson

Innehåll

DEL A – BESKRIVNING AV BUTERUDS ÄNGARS NATURRESERVAT5

1.	Beskrivning av området	5
1.1.	Allmän beskrivning av området.....	5
1.2.	Biologiska bevarandevärden.....	5
1.3.	Mark- och vattenanvändning – då och nu	6
1.4.	Forn- och kulturlämningar.....	9
1.5.	Friluftsliv	9
1.6.	Byggnader och anläggningar	9

DEL B – SKÖTSEL AV BUTERUDS ÄNGARS NATURRESERVAT 10

2.	Övergripande riktlinjer för skötseln.....	10
2.1.	Hänsyn till fågellivet	10
2.2.	Buskar och brynmiljöer.....	10
2.3.	Ansvar för diken.....	10
2.4.	Riskträd	10
2.5.	Betesdrift	11
2.6.	Efterbevakning av brand.....	11
2.7.	Invasiva främmande arter	11
3.	Skötselåtgärder och bevarandemål.....	12
3.1.	Skötselområden.....	12
3.2.	Artspecifika skötselåtgärder.....	17
3.3.	Friluftsliv	18
3.4.	Gränsmarkering.....	18
4.	Konsekvenser av klimatförändringar	18
5.	Dokumentation och uppföljning	19
6.	Planerad förvaltning	19
7.	Underlag.....	20
	Bilaga 2c Artförteckning	24

Bilagor

Bilaga 2a: Skötselområden och friluftsanordningar

Bilaga 2b: Natura 2000-naturtyper

Bilaga 2c: Artförteckning

Del A – Beskrivning av Buteruds ängars naturreservat

1. Beskrivning av området

1.1. Allmän beskrivning av området

Buteruds ängar är ett mindre lövskogsdominerat område som ligger i centrala Dalsland, cirka 3 kilometer nordväst om Håverud. Området ligger i en delvis kuperad terräng mellan sjöarna Åklång och Erve. Strax öster om Buteruds ängar ligger Buteruds sluss som är en del av Dalslands kanal.

Skogen i området består till största del av lövskog med ek, asp och björk som de vanligaste trädslagen. I det relativt kuperade området finns både flera hållmarker och mer produktiv mark mellan dessa. På de mer produktiva markerna dominerar lövskog av ek, asp och björk och på hållmarkerna äldre tall. Gran förekommer sparsamt och har innan bildandet av naturreservatet plockats ut för att gynna lövträden och tallen i området. Ett mindre område av barrnatskog och enstaka äldre granar har dock lämnats kvar. Uttaget av gran gör att vissa ytor i naturreservatet idag ser kala och öppna ut. På sikt kommer dessa ytor växa igen med lövskog.

Området har historiskt sett varit betydligt mer öppet med ett småskaligt jordbruk och betesdrift. Idag har de flesta av åkrarna börjat växa igen med lövskog. En mindre yta slås dock fortfarande årligen för att gynna blommande växter och hålla denna del av reservatet öppet.

I området finns följande markslag:

- Skog 9,4 hektar
- Övrigt 0,16 hektar

1.2. Biologiska bevarandevärden

Naturvärdena i Buteruds ängar är kopplade till den höga andelen lövträd och äldre tallar. Genom att majoriteten av granen har plockats ut ur området skapas förutsättningar för att fortsätta stärka naturvärden kopplade till lövskog och äldre tall. Historiskt har vitryggig hackspett funnits i området (så sent som på 1990-talet). Buteruds ängar ligger också inom en av de utpekade fokustrakterna för vitryggig hackspett i nuvarande åtgärdsprogram för arten.

Som på många andra platser i Dalsland förekommer stråk av kalkrika lerskiffrar i Buteruds ängar. Totalt har ett 20-tal naturvårdsarter hittats i

Buteruds ängar. För samtliga naturvårdsarter som hittats i området se bilaga 2c.

I nordöstra delen av naturreservatet finns ett mindre område med äldre barrnaturskog med både gran och tall. Skogen här är cirka 120–140 år gammal och har lämnats orörd vid sentida uttag av gran.

Buteruds ängar ligger i skoglig värdetrakt enligt nuvarande regionala skogsstrategi (2019). Genom att skydda området och rikta in skötseln mot att gynna lövträd stärks den gröna infrastrukturen i landskapet. Flera skyddade, lövrika skogsområden finns i närheten. Bland annat ett naturvårdsavtal med naturskogsartad lövskog direkt väster om Buteruds ängar.

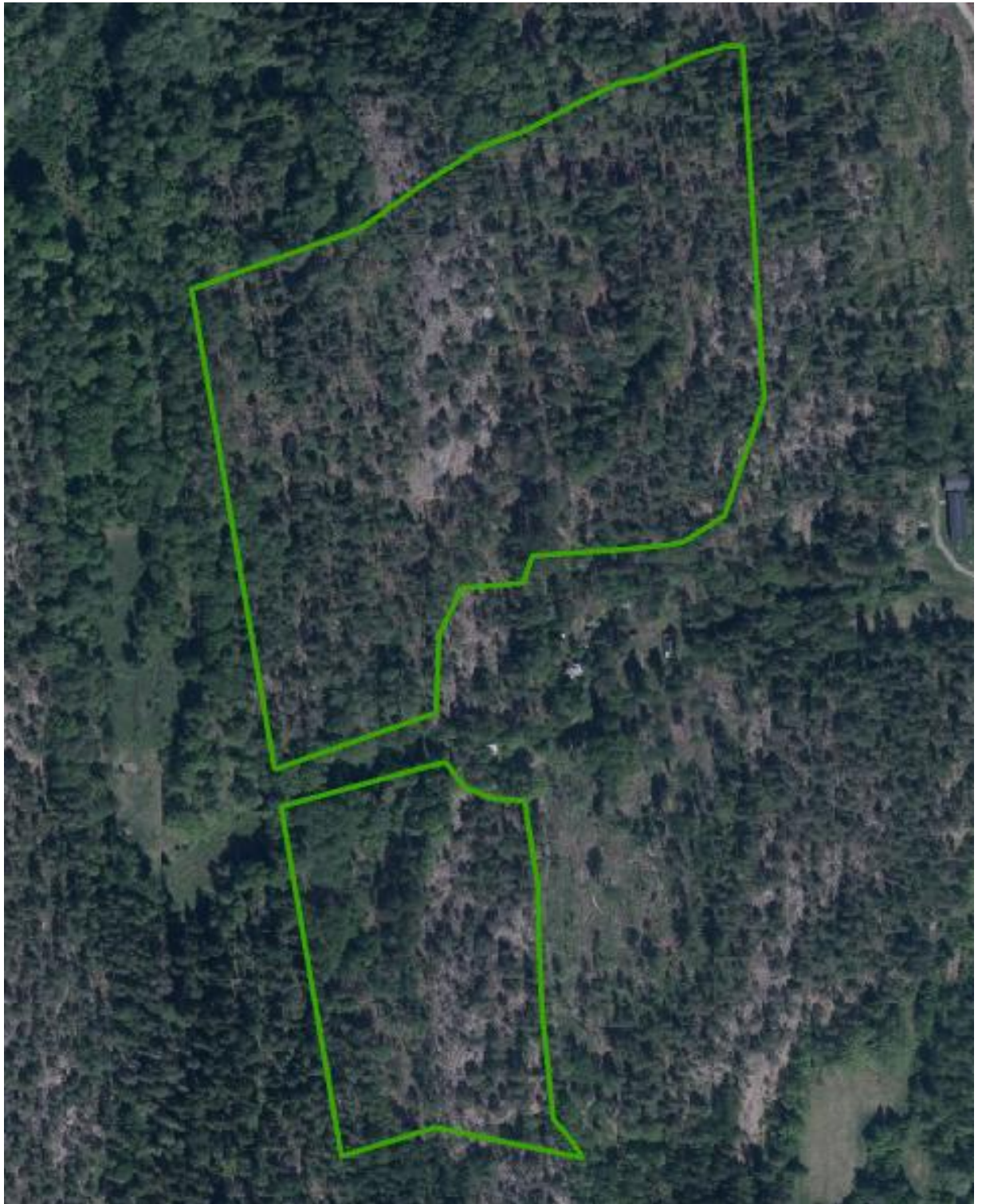
Mer information om vilka arter som förekommer i området går att söka fram i SLU Artdatabankens databas Artportalen (<https://artportalen.se>).

De naturtyper som förekommer i området går att söka fram i natura-naturtypskartan (NNK) i Naturvårdsverkets kartverktyg Skyddad natur (<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>). De som är Natura 2000-habitat eller andra naturtyper som är prioriterade inom förvaltningen framgår av kartan i bilaga 2b.

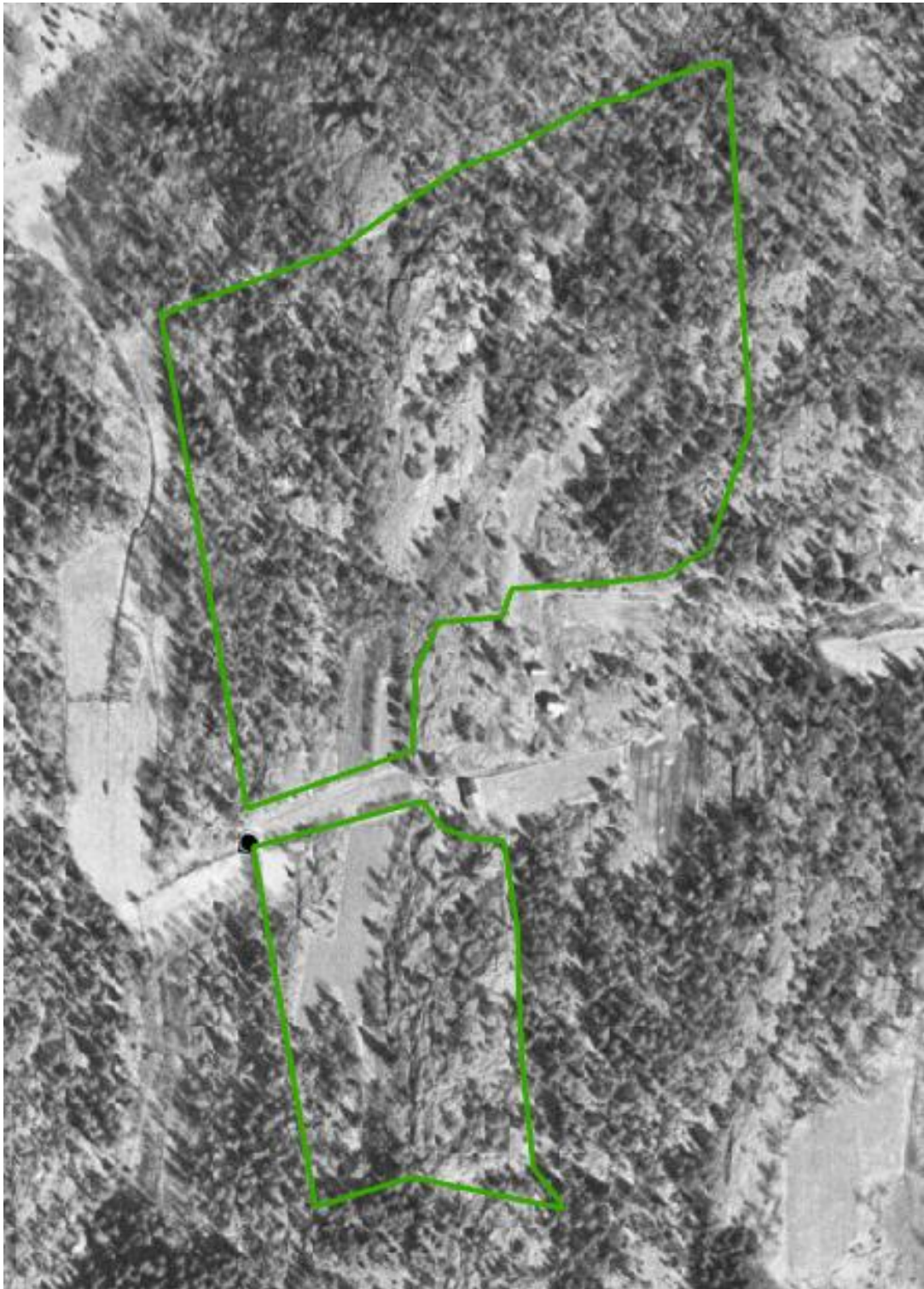
1.3. Mark- och vattenanvändning – då och nu

Buteruds ängar har historiskt varit ett mer öppet landskap än idag. Området är präglad av gården Buterud strax söder om området som har anor från 1700-talet. Under slutet av 1800-talet byggdes en liten gård just intill naturreservatet som fick namnet Buteruds Ängar. Delar av det som idag är skog var då åkrar och betesmarker. På hållmarkerna runt ängarna gick kor på utmarksbete och de branta bergen användes som naturliga staket. Fortfarande finns rester av stenar som staplats på hållmarkerna för att hindra betesdjuren att ta farliga vägar upp på bergen. Idag är åkermarkerna till största del igenvuxna med lövskog med undantag för en liten del som fortfarande hålls öppen med återkommande maskinslätter.

På 1960-talet var landskapet kring Änga fortfarande relativt öppet men delar av åkermarkerna började planteras igen med gran. Den granskogen avverkades mellan åren 2022–2023 till förmån för att främja uppkomsten av lövskog.

Figur 1. Flygfoto över Buteruds ängar från 2024.

Figur 2. Flygfoto över Buteruds ängar från 1960-tal.

Figur 3. Bild över gården Buteruds Ängar som strax utanför naturreservatet. Bilden är cirka 100 år gammal.

1.4. Forn- och kulturlämningar

Det finns inga kända kultur- eller fornlämningar registrerade enligt Riksantikvarieämbetet.

1.5. Friluftsliv

Några anläggningar för friluftsliv är inte planerade i naturreservatet förutom en informationsskylt om naturreservatet.

1.6. Byggnader och anläggningar

Inom naturreservatet finns ett antal jakttorn. Dessa anläggningar sköts av jakträttsinnehavaren.

Del B – Skötsel av Buteruds ängars naturreservat

2. Övergripande riktlinjer för skötseln

2.1. Hänsyn till fågellivet

Samtliga skötselåtgärder bör i så stor utsträckning som möjligt utföras när de inte stör häckande fåglar.

2.2. Buskar och brynmiljöer

Bryn utgör viktiga övergångsmiljöer mellan öppen mark och skog. I brynen finns arter som främst har sin livsmiljö i det halvslutna landskapet, men också arter som finns i skogen eller i det öppna landskapet. Dessa miljöer är också viktiga spridningsvägar genom landskapet för många organismer.

Ett väl fungerande bryn utgörs av en varierad zon med buskar som gradvis övergår till skog. Buskfrontens struktur och flikighet samt buskagets artsammansättning är två faktorer som är av stor betydelse för artrikedomen. Ofta kan det vara nödvändigt att då och då gå in med kompletterande manuella röjningar. Dessa röjningar bör då göras på ett oregelbundet sätt för att skapa kilar i buskaget och man bör sträva efter att få en stor andel blommande buskar. Röjningsinsatserna bör i första hand riktas in mot buskarter som sprider sig med hjälp av rotskott, exempelvis slån eller rosor.

2.3. Ansvar för diken

Inom reservatet finns enstaka diken som tidigare fungerat som avvattning av tidigare åkermark.

Förvaltaren ansvarar inte för rensning av befintliga diken. Detta är inte förbjudet i reservatet och det är därför fortsatt möjligt för markägaren att göra det.

2.4. Riskträd

Ett riskträd är ett träd som kan utgöra en risk för liv och egendom. Förvaltaren har i uppgift att hålla efter riskträd i anslutning till friluftsanordningar, men är inte skyldig att inventera om det finns riskträd i resten av naturreservatet. Däremot har de möjlighet att åtgärda träd som de själva upptäcker eller en markägare eller annan enskild påtalar. Någon som upptäcker ett riskträd som den anser

behöver åtgärdas ska kontakta förvaltaren. Förvaltaren bedömer då om trädet utgör en betydande risk för att skada människor (till exempel växer nära vandringsleder), trafiksäkerhet eller egendom. Om det bedöms utgöra en betydande risk behöver trädet åtgärdas. Vid dessa tillfällen ska förvaltaren överväga om trädet måste tas ned helt eller om det räcker att bara avlägsna delar av trädet, till exempel högkapa eller bara ta bort uthängande grenar. Om trädet fälls ska det helst lämnas kvar intakt som låga i terrängen. Om det utgör ett hinder för till exempel bete eller friluftsliv kan grenarna avlägsnas, men stammen bör lämnas kvar utan att kapas upp. Om förvaltaren inte bedömer att trädet behöver åtgärdas återstår möjligheten för markägaren att söka dispens.

2.5. Betesdrift

Då stora delar av Buteruds ängar historiskt sett utnyttjats för extensivt bete möjliggörs bete i en del av naturreservatet. Skötselområden som kan vara aktuella för bete är 1.2 och 4. Idag förekommer slätter/maskinputsning i skötselområde 4. Endast om den skötseln inte är genomförbar kan bete bli aktuellt.

2.6. Efterbevakning av brand

I händelse av oplanerad brand i reservatet har markägaren ansvar för efterbevakning och släckning av pyrande glödbträder. Förvaltaren kan i det enskilda fallet vara behjälplig i mån av tid och resurser. Om branden är planerad som en del i skötseln av naturreservatet ansvarar förvaltaren, eller den förvaltaren utser, för hela händelseförloppet, från antändning till efterbevakning.

2.7. Invasiva främmande arter

En del arter som har kommit till Sverige från andra länder har ett spridningssätt och konkurrensfördelar som gör att de kan ta över och konkurrera ut inhemsk flora och fauna. Sådana arter kallas invasiva främmande arter. Det är viktigt att invasiva främmande arter motverkas i ett så tidigt skede som möjligt och på lämpligaste sätt utifrån vilken art som ska motverkas och i vilken miljö som åtgärderna vidtas.

Fastighetsägaren har ett ansvar att motverka de invasiva främmande arter som omfattas av lagar och förordningar. Reservatsförvaltaren har inget lagstadgat uppdrag att bekämpa invasiva främmande arter i reservatet men kommer bistå med insatser i enlighet med Naturvårdsverket vägledning om Länsstyrelsens arbete mot invasiva främmande landlevande växter. Reservatsförvaltaren kan också bistå med råd kring hur specifika arter bäst bekämpas.

Om bekämpningsmetoderna strider mot reservatets föreskrifter, till exempel gräva eller använda kemiska bekämpningsmedel, behövs

tillstånd enligt föreskrift A11 (se beslutsdokumentet).

Bekämpning bör ske på sådana sätt att det inte medför onödiga skador på naturvärden i reservatet. Åtgärderna kan syfta till att minska utbredningen av invasiva arter som har etablerat sig i reservatet eller till att förhindra etablering och spridning.

Det finns inga kända förekomster av invasiva främmande arter inom reservatet i dag.

3. Skötselåtgärder och bevarandemål

3.1. Skötselområden

Indelning av skötselområden utgår från skötselbehovet. Inom varje skötselområde kan en eller flera naturtyper förekomma. Natura 2000-naturtypernas utbredning visas i bilaga 2b. För varje skötselområde finns en beskrivning av dess bevarandemål, det vill säga vad som ska bevaras och uppnås. Bevarandemålen ligger också till grund för den uppföljning som planeras. För varje skötselområde beskrivs också den skötsel som behövs för att uppnå bevarandemålen.

Naturreservatet är indelat i 4 skötselområden med tillhörande delområden.

Skötselområdena är:

1. Triviallövskog med inslag av ädellöv och tall
2. Tallhällmark
3. Barrnurskog
4. Äldre jordbruksmark

Skötselområde 1: Lövskog med inslag av tall

Skötselområdet är indelat i 2 delområden och har en total areal på 5 hektar.

Beskrivning: Skötselområdet består av triviallövskog asp, björk samt inslag av ek och tall och ett mindre inslag av sälg och rönn. Gran har innan naturreservatet bildats avverkats för att främja löv och tall. Detta gör att skötselområdet idag på sina håll är relativt öppet. Ett mindre antal äldre granar samt gran i anslutning till två mindre sumpområden har sparats. Idag finns ingen förekommande natura 2000-naturtyp i skötselområden men utvecklingsmark till taiga (9010), undergrupp blandskog.

Skötselområde 1.1 efter avverkning av gran

Bevarandemål: Skötselområdet ska utgöras av en olikåldrig, flerskiktad lövskog med asp, björk och ek samt inslag av tall, rönn och sälg. Det ska finnas grova träd och en rik tillgång på död ved i olika dimension, läge och nedbrytningsstadier. Solbelyst lövved och solbelyst döende lövträd ska förekomma. I delar av skötselområdet kan extensivt bete förekomma. Skogen ska formas av naturliga störningar och intern dynamik så som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar till exempel svamp- och insektsangrepp, stormfällning, översvämning eller brand. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Skötselområdet ska förvaltas för att nyskapa och bevara lämpliga livsmiljöer för vitryggig hackspett.

Gran ska inte tillåtas att etablera sig och ta överhand över lövträden eller skada de gamla och värdefulla träden i området. Enstaka äldre granar ska dock sparas i området så länge de inte konkurrerar med äldre lövträd. Träden närmast de två sumpområdena lämnas orörda. För landet och naturtypen främmande och/eller invasiva arter ska inte finnas i området. Arealen Taiga (9010) ska på sikt utgöras av 5 hektar.

Engångsåtgärder:

- Fällning av ett mindre antal granar.

Underhållsåtgärder:

- Røjning och fällning av uppkommande gran vid behov.

- Naturvårdsinriktad skötsel av lövskog, vilket inkluderar åtgärder som röjning, gallring och plockhuggning, friställande av lövträd, tillskapande av död ved genom exempelvis ringbarkning, katning, tillskapande av högstubbar, tillskapande av mindre luckor, veteranisering, utsättning av mulmholkar och stödplantering av lövträd.
- Betesdrift kan förekomma i skötselområde 1.2.

Skötselområde 2: Tallhällmark

Skötselområdet är indelat i 4 delområden och har en total areal på 3,54 hektar.

Beskrivning: Skötselområdet består av 4 mindre hällmarker med äldre tallhällskog. Delområde 2.2 har ett visst inslag av gran och triviallöv medan övriga delområden är talldominerade med ett mindre inslag av gran. Död ved förekommer sparsamt.

Förekommande Natura 2000-naturtyper är Taiga (9010). Delområdena bedöms inte ha fullgod naturtypsstatus men bedöms uppnå detta på kort sikt genom fri utveckling.

Skötselområde 2.4

Bevarandemål: Arealen Taiga (9010) ska vara 3,54 hektar. Samtliga delområden ska få en ökad beståndsålder med ett ökat inslag av död ved i olika lägen, dimension och nedbrytningsfas. Skötselområde 2.2 ska ha ett litet inslag av triviallöv och gran men i övrigt domineras av äldre tallhällmark. Övriga delområden ska uteslutande utgöras av tallhällmark.

Enstaka, äldre, solitära granar kan förekomma på hållmarkerna. För hela skötselområdet ska småskaliga naturliga processer, så som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar till exempel brand, svamp- och insektsangrepp eller stormfällning påverka skogens dynamik och struktur. Till följd av naturliga eller skapade störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Näringsstatusen ska vara naturlig och hydrologin ostörd. Typiska och karaktäristiska arter för naturtypen ska förekomma.

Engångsåtgärder:

- Inga åtgärder planeras.

Underhållsåtgärder:

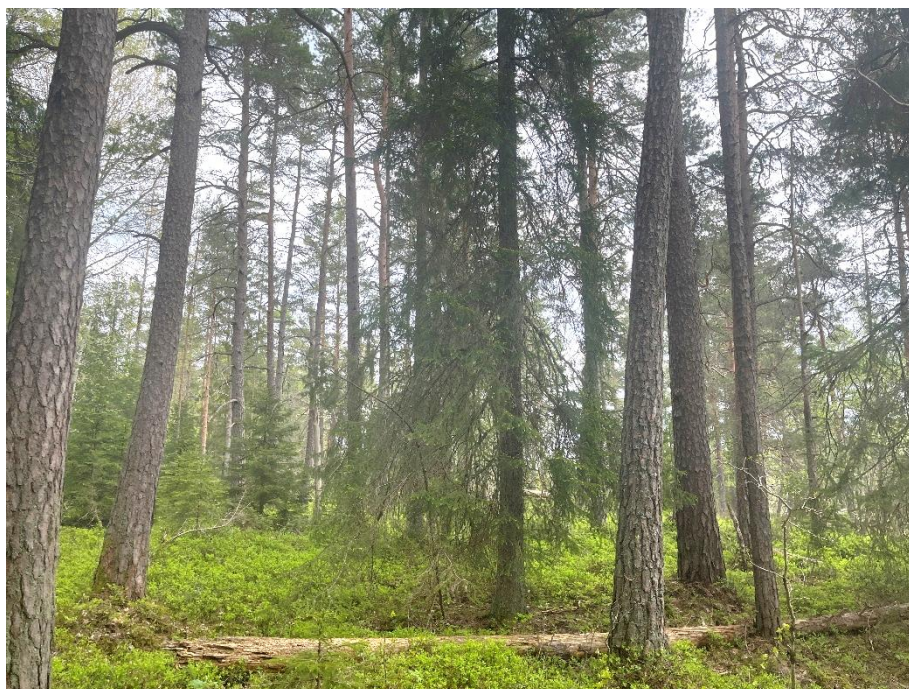
- Rövning och fällning av uppkommande gran vid behov.

Skötselområde 3: Barrnaturskog

Skötselområdet är indelat i 1 delområde och har en total areal på 0,8 hektar.

Beskrivning: Skötselområdet ligger i reservatets nordöstra del och utgörs av äldre barrnaturskog med både äldre gran och tall. Beståndsåldern är uppskattad till 120 år. Död ved förekommer sparsamt till måttligt.

Förekommande Natura 2000-naturtyper är Taiga (9010). Delområdena bedöms inte ha fullgod naturtypsstatus men bedöms uppnå detta på kort sikt genom fri utveckling.

Skötselområde 3

Bevarandemål: Arealen Taiga (9010) ska vara 0,8 hektar. Skötselområdet ska få en ökad beståndsålder med ett ökat inslag av död ved i olika lägen, dimension och nedbrytningsfas. Småskaliga naturliga processer, så som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar till exempel brand, svamp- och insektsangrepp eller stormfällning påverka skogens dynamik och struktur. Till följd av naturliga eller skapade störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder.

Engångsåtgärder:

- Inga åtgärder planeras.

Underhållsåtgärder:

- Rövning av yngre träd kan bli aktuellt.

Skötselområde 4: Äldre jordbruksmark

Skötselområdet består av 1 delområde och har en total areal på 0,16 hektar.

Beskrivning: Skötselområdet består av en äldre åkermark som inte varit brukad i sentid. Området sköts idag genom återkommande maskinslätter vilket håller ytan öppen. Inga Natura 2000-naturtyper finns i skötselområdet.

Skötselområde 4

Bevarandemål:

Alternativ 1

Skötselområdet ska i första hand slås årligen för att hålla ytan öppen och gynna blommande växter och skapa brynmiljöer samt variation i naturreservatet. Det är positivt om det avslagna materialet avlägsnas från skötselområdet.

Alternativ 2

Som alternativ till slåtter, om detta inte går att genomföra eller visar sig för kostsamt, får skötselområdet betas tillsammans med skötselområde 1.2 eller växa igen med lövträd.

Engångsåtgärder:

- Inga åtgärder.
- I alternativ 2 kan stängsling bli aktuellt.

Underhållsåtgärder:

- I alternativ 1 ska återkommande maskinslåtter/manuell slåtter genomföras. I alternativ 2 kan området betas eller växa igen med lövskog. Viss röjning av lövträd och gran kan då behöva genomföras. Även tillskapande av död ved genom exempelvis ringbarkning och högstubbar kan genomföras.

3.2. Artspecifika skötselåtgärder

Vitryggig hackspett

Beskrivning: Vitryggig hackspett är beroende av skogstyper med en hög andel lövträd och stora volymer död lövved. Den är akut hotad, CR, och har sedan 1900-talets början minskat drastiskt i Sverige varför den omfattas ett pågående åtgärdsprogram (2017). Historiskt har vitryggig hackspett haft ett starkt fäste i Dalsland med den senaste konstaterade häckningen 2008. Sedan dess har häckningar av arten endast förekommit vissa år i Sverige, främst i Västerbotten och längs Dalälven. Flera faktorer bedöms som orsaken till minskningen vilka bland annat är:

- Intensiv bekämpning av skogsbränder.
- Vattenreglering och markavvattning.
- En skogsskötsel som i huvudsak inriktats på barrträd.
- Uttag av död ved.
- Lokalt höga viltstammar som påverkat etableringen av lövträd negativt.

Trots att andelen lövträd i Sverige generellt ökat sedan 1950-talet och många andra åtgärder genomförts så har trenden för vitryggig hackspett

inte vänt. Behovet av fortsatta åtgärder för att stärka förutsättningarna för vitryggig hackspett är fortsatt stort. Buteruds ängar ligger i en av fem utpekade fokustrakter för arten enligt nuvarande åtgärdsprogram. Fokustrakterna är områden där riktade skydds- och skötselåtgärder ska prioriteras.

Bevarandemål: Buteruds ängar ska utgöra en attraktiv livsmiljö för vitryggig hackspett. Detta innebär en hög andel lövträd med asp, björk, ek och sälg. Död lövved ska förekomma rikligt. En del av den döda veden ska vara färsk, utgöras av döende lövträd samt vara solbelyst.

3.3. Friluftsliv

Beskrivning: Inga anläggningar för friluftsliv planeras i naturreservatet utöver uppsättandet av en informationsskylt.

Karta med de anläggningar och anordningar som ingår i förvaltningen av reservatet finns i bilaga 2a.

Mål: En väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet ska finnas.

Engångsåtgärder:

- En informationstavla sätts upp på den plats som är markerad på kartan i bilaga 2a. Tavlan ska utföras enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar Att skylta skyddad natur.

Underhållsåtgärder:

- Informationsanordningar ska kontrolleras regelbundet och vid behov underhållas av förvaltaren.

3.4. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets vägledning Gränsarbeten vid områdesskydd enligt Miljöbalken.

4. Konsekvenser av klimatförändringar

Pågående klimatförändringar bedöms kunna ge både negativa och positiva konsekvenser och därmed påverka naturreservatet.

Ökad och snabbare igenväxningen till följd av ett varmare klimat är troligt. Detta kan öka behovet av röjning och slätter. Samtidigt kan ett varmare klimat leda till att flera trädslag som är viktiga substrat för vitryggig hackspett blir vanligare i Sverige.

Varmare vintrar kan innebära en kortare period då marken är frusen eller till och med vintrar som är tjälfria. Det innebär att ömtålig mark kan ta skada vid skogsvårdande åtgärder. Metoder som är mer skonsamma för marken, till exempel med hästar eller mindre bandgående maskiner samt mer manuellt arbete kan därför bli aktuellt. Varmare vintrar kan dock i förlängningen vara positivt för vitryggig hackspett genom en ökad överlevnad.

Snöbrist under vinterhalvåret kan leda till ett ökat viltbete. För att minska problemet kan man inom reservatets förvaltning behöva stängsla de ytor där man efter avverkning vill få till en bra föryngring av lövträd.

Med tanke på klimatförändringarna bör man också ägna särskild uppmärksamhet åt invasiva arter och sätta in bekämpningsåtgärder i ett tidigt skede. Det finns i dagsläget inga kända invasiva främmande arter inom naturreservatet.

Det är viktigt att ha en beredskap för eventuella svamp- och insektsanknutna sjukdomar eller angrepp så att åtgärder kan sättas in snabbt.

Till följd av klimatförändringar kan förutsättningar för bevarande ändras snabbare än beräknat. Vid behov kan skötselplanen behöva revideras med kortare intervall för att följa klimatets utveckling och de senaste relevanta forskningsresultaten.

5. Dokumentation och uppföljning

Dokumentation och övervakning ska genomföras i enlighet med det program som är beskrivet i Naturvårdsverkets rapport "Uppföljning av skyddade områden i Sverige". Förvaltaren ansvarar för dokumentation av utförda skötselåtgärder. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och utvärdering av syften, bevarandemål samt gynnsam bevarandestatus.

6. Planerad förvaltning

Förvaltningen av Buteruds ängars naturreservat bekostas av staten. Vilka av de föreslagna skötselåtgärderna som kan genomföras och takten på genomförandet beror på tilldelning av medel från en årlig naturvårdsbudget. Tabellen nedan ger förvaltaren vägledning vid prioritering.

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högst prioritet att genomföra. När/intervall visar när och hur ofta en åtgärd bör göras, samt vad som bör göras snarast.

Åtgärd	Skötselområde /delområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	Alla	Snarast	1
Informationsskylt	Strax utanför 1.1	Snarast	1
Fällning av ett mindre antal granar	1	Snarast	1
Maskinslätter/manuell slätter	4	Årligen	1
Ringbarkning, veteraniseringsåtgärder, tillskapande av högstubbar av lövträd för att skapa död ved	1	Återkommande åtgärd	2
Bete (skötselalternativ till slätter i skötselområde 4)	1.2, 4	Årligen	3
Röjning av gran	1 och 2 (4)	Vid behov	3
Uppföljning av skötselåtgärd	Alla	Efter åtgärd	3

7. Underlag

Som underlag till denna skötselplan har bland annat följande rapporter, utredningar, artlistor och annat material använts.

Underlag specifikt för detta naturreservat:

Artfakta för vitryggig hackspett. ArtDatabankens webbplats, <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100046>.

Naturvårdsverket, 2017. Åtgärdsprogram för vitryggig hackspett 2017–2021. Rapport 6770, Naturvårdsverket, Stockholm.

Allmänna underlag:

EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.

Finsberg, C. 2013. Skyddad natur i ett förändrat klimat. Grön infrastruktur i strandängar och ädellövmiljöer samt klimatanpassad skötsel av skyddad natur. Rapport 2013:74. Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2019. Strategi för formellt skydd av skog i Västra Götalands län. Rapport 2019:05. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.

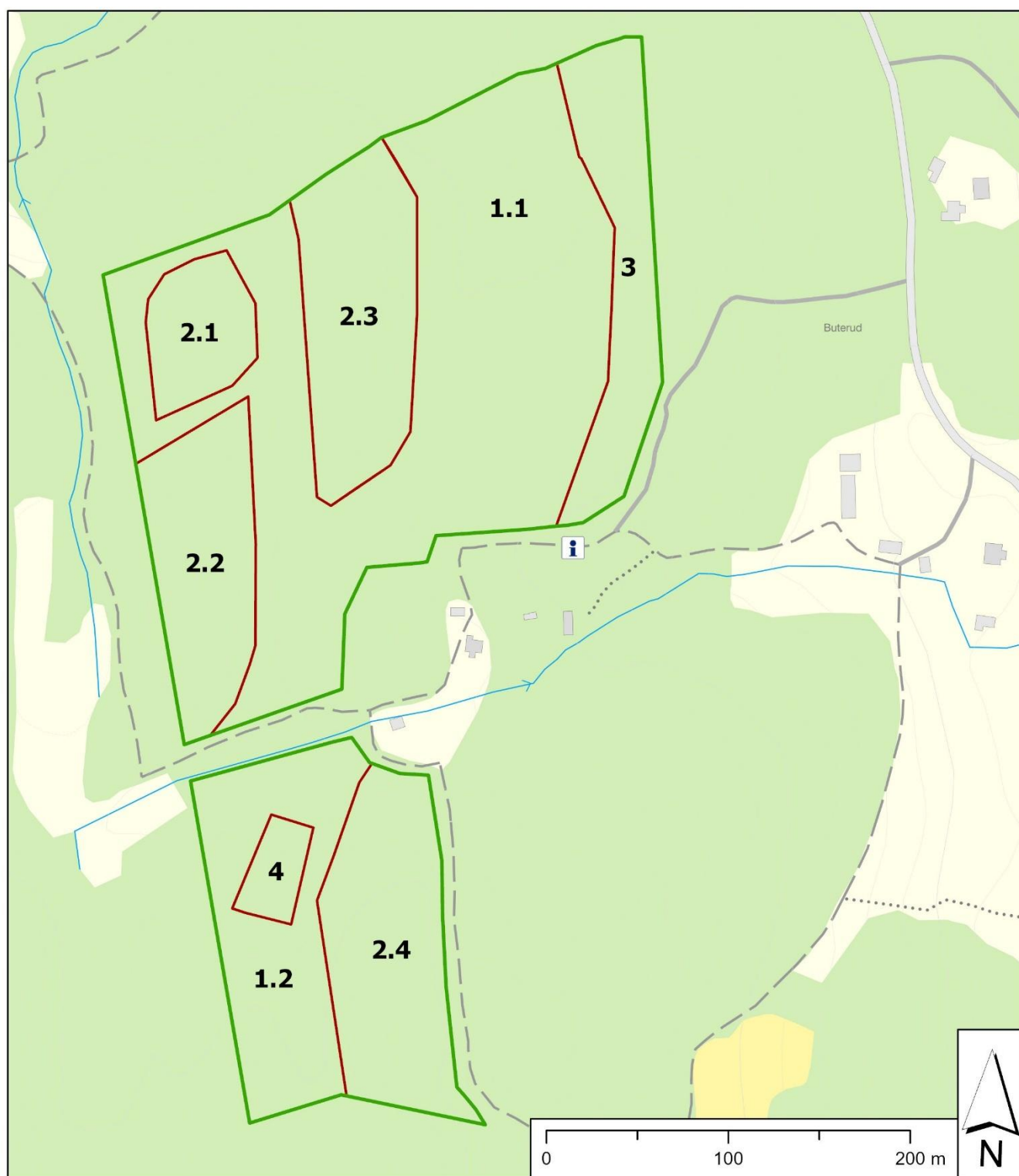
Naturvårdsverket, 2016. Tillgängliga koder för attributet "Naturtyp" i NNK-IT systemet (Ärendenr: NV-08177-15). Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Rapport 6762, Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. (red.), 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

SLU Artdatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

SLU Artdatabanken, 2025. Artportalen, <https://www.artportalen.se> [2025-03-24].

Bilaga 2a. Skötselområden och friluftsanordningar

 Gräns naturreservat

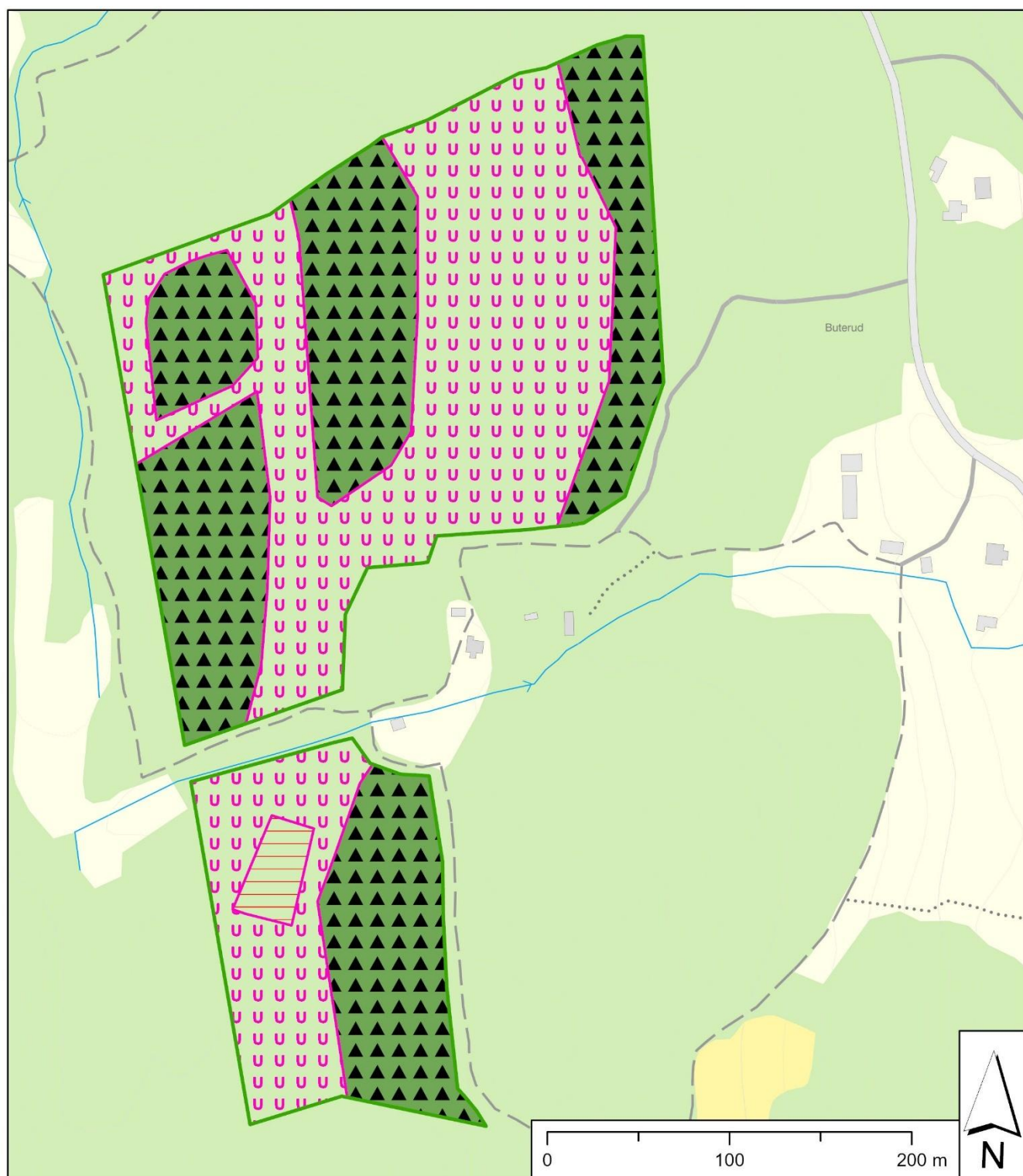
 Skötselområden

 Informationsskylt

Illustrationskarta till skötselplan för
Buteruds ängars naturreservat
Tillhör Länsstyrelsens beslut
datum 2026-04-28, dnr 30324-2021

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bilaga 2b. Natura 2000 livsmiljötyper

- Gräns naturreservat
- Utvecklingsmark Taiga (9010)
- 9010 - Taiga
- Ej Natura-naturtyp

Illustrationskarta till skötselplan för
Buteruds ängars naturreservat
Tillhör Länsstyrelsens beslut
datum 2026-04-28, dnr 30324-2021

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2c Artförteckning

Förekomst av:

- Signalarter (S), arter som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2019).
- Rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (SLU Artdatabanken 2020).

Listan innehåller kända artförekomster i och i närheten av naturreservatet. För mer information om vilka arter som förekommer i området, se SLU Artdatabankens databas Artportalen (<https://artportalen.se>). Utdraget från Artportalen gjordes 2025-03-24.

Art	Kategori	Inventeringsdatum	Fyndplats (skötselområde)	Källa/ Uppgiftslämnare
Kärlväxter				
Blåsippa, <i>Hepatica nobilis</i>	S	2023	1.1, 2.2	Länsstyrelsen
Svinrot, <i>Scorzonera humilis</i>	NT	2023	1.1	Länsstyrelsen
Vättersos, <i>Lathraea squamaria</i>	S	2023	1.1	Länsstyrelsen
Mossor				
Fällmossa, <i>Antitrichia curtipendula</i>	S	2025	2.4	Länsstyrelsen
Grov baronmossa, <i>Anomodon viticulosus</i>	S	2025	1.1	Länsstyrelsen
Grov fjädermossa, <i>Exsertotheca crispa</i>	S	2025	1.1	Länsstyrelsen
Guldlockmossa, <i>Homalothecium sericeum</i>	S	2025	1.1	Länsstyrelsen
Krukskalkmossa, <i>Tortella tortuosa</i>	S	2025	1.1	Länsstyrelsen
Platt fjädermossa, <i>Alleniella complanata</i>	S	2025	1.1	Länsstyrelsen
Trädporella, <i>Porella platyphylla</i>	S	2025	1.1	Länsstyrelsen
Stor revmossa, <i>Bazzania trilobata</i>	S	2025	2.4	Länsstyrelsen
Lavar				
Slanklav, <i>Collema falccidum</i>	S	2025	1.1	Länsstyrelsen
Traslav, <i>Scytinium lichenoides</i>	S	2025	1.1	Länsstyrelsen
Svampar				

Barkticka, <i>Oxyporus corticola</i>	S	2023	1.1	Länsstyrelsen
Druvfingersvamp, <i>Ramaria botrytis</i>	NT	2021	1.1	Länsstyrelsen
Kristallporing, <i>Gelatoporia subvermispota</i>	NT	2023	1.1	Länsstyrelsen
Motaggsvamp, <i>Sarcodon squamosus</i>	NT	2023	1.1	Länsstyrelsen
Rävticka, <i>Inocutis rheades</i>	S	2021	1.1, 1.2	Länsstyrelsen
Svavelrisk, <i>Lactarius scrobiculatus</i>	S	2021	1.1	Länsstyrelsen
Insekter				
Björksplintborre, <i>Scolytus ratzeburgii</i>	S	2023	2.1	Länsstyrelsen

Länsstyrelsen
Västra Götaland

lansstyrelsen.se/vastragotaland